

6. Обушна Н. Публічний аудит як модернізаційний механізм державного управління в Україні // Державне управління: теорія та практика. 2015. № 1. С. 41-48. : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2015_1_8
7. Civil Society Procurement Monitoring (CSPM): <http://monitoring.transparency-usa.org>
8. Филиппинская Организация гражданского общества Government Watch (G-Watch): <https://gwatchdepd.wordpress.com/textbook-count/>; Африканський центр економічного розвитку (African Centre for Economic Growth (ACEG)), Найроби. Регіональний офіс Міжнародного центру економічного розвитку (ICEG) в Африці: <http://www.aceg.org>
9. Бюро ОБСЕ по демократическим институтам и правам человека (БДИПЧ): <http://www.osce.org/odihr/elections/68439?download=true>
10. Про громадський контроль: проект Закону України від 13.05.2015 р. No 2737-1, н.д. Н. Королевська, Ю. Солод. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH2411AA>
11. Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» № 1698-18: <https://nabu.gov.ua/zmist-ta-pryncypy-diyalnosti>
12. Сайт системы электронных закупок ProZorro: <https://prozorro.gov.ua/>
13. Оболенський О.Ю., Обушна Н.І. Публічний аудит: цілі та економічний зміст // Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. / Харків. регіональний ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президенті України, 2015. Вип.1(48) – С.84-92.

References:

1. Chaltseva O.M. Publichna polityka: teoretychnyi vymir i suchasna praktyka. Monohrafiia. Vinnytsia: FOP Baranovska T.P., 2017. 336 s.
2. Hirschman A.O. Exit, Voice and Loyalty. Harvard University Press, Cambridge, Mass, 1983. 135 p.
3. Healey P. Policy Processes in Planning? // Policy and Politics. 1990. 18(1). P. 91–103.
4. Bukhanevych A.I. Publichnyi kontrol za diialnistiu orhaniv derzhavnoi vlady: teoretyko-metodolohichniy analiz. Avtoreferat dysertatsii na здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління. К. 2011. 21 s.
5. Audynt administrativnoi diialnosti: Teoriia i praktyka / Per. z anhli. V. Shulha. K.: Osnovy, 2000. 190 s.
6. Obushna N. Publichnyi audyt yak modernizatsiyni mekhanizm derzhavnoho upravlinnia v Ukraini // Derzhavne upravlinnia: teoriia ta praktyka. 2015. № 1. S. 41-48. : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2015_1_8
7. Civil Society Procurement Monitoring (CSPM): <http://monitoring.transparency-usa.org>
8. Fylyppynskaia Orhanyzatsiia hrazhdanskoho obshchestva Government Watch (G-Watch): <https://gwatchdepd.wordpress.com/textbook-count/> Afrykanskiy tsentr ekonomichnoho rozvytku (African Centre for Economic Growth (ACEG)), Nairobi. Rehionalnyi ofis Mizhnarodnoho tsentru ekonomichnoho rozvytku (ICEG) v Afrytsi: <http://www.aceg.org>
9. Biuro OBSE po demokratycheskym ynstytutam y pravam cheloveka (BDYPCh): <http://www.osce.org/odihr/elections/68439?download=true>
10. Pro hromadskyi kontrol: proiekt Zakonu Ukrainy vid 13.05.2015 r. No 2737-1, n.d. N. Korolevska, Yu. Solod. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH2411AA>
11. Zakon Ukrainy «Pro Natsionalne antykoruptsiine biuro Ukrainy» № 1698-18: <https://nabu.gov.ua/zmist-ta-pryncypy-diyalnosti>
12. Sait systemy elektronnykh zakupok ProZorro: <https://prozorro.gov.ua/>
13. Obolenskyi O.Iu., Obushna N.I. Publichnyi audyt: tsili ta ekonomichniy zmist // Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia : zb. nauk. pr. / Kharkiv. rehionalnyi in-t derzh. upr. Nats. akad. derzh. upr. pry Prezidentovi Ukrainy, 2015. Vyp.1(48) – S.84-92.

DOI 10.31558/2617-0248.2022.7.8

УДК 321.329.352.075

КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПРЕДСТАВНИЦЬКИХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ В НОВІЙ СИСТЕМІ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9730-8527>

Гедікова Н. П., д. політ. н., професор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Статтю присвячено аналізу депутатського корпусу об'єднаних територіальних громад Одеської області VIII скликання, які сформовано в новій системі адміністративно-територіального устрою та визначенню перспектив здійснення повноважень депутатами місцевої ради у зв'язку з призупиненням діяльності окремих політичних партій. Автор презентує своє дослідження

на підставі аналізу структури депутатського корпусу за політичною і гендерною ознакою та забезпечення депутатської діяльності шляхом роботи депутатських постійних комісій, фракцій та груп представницьких органів місцевого самоврядування базового рівня Одеської області на прикладі трьох різних за рівнем місцевих рад VIII скликання – Арцизької міської об'єднаної територіальної громади Болградського району, Шабівської сільської об'єднаної територіальної громади Білгород-Дністровського району та Таїровської селищної об'єднаної територіальної громади Одеського району, які є новоствореними адміністративними одиницями.

Встановлено, що в результаті місцевих виборів 2020 року найбільше представництво в депутатському корпусі в Арцизькій міській раді, Шабівській сільській раді й Таїровській селищній раді за політичною ознакою отримали представники таких політичних сил: «За майбутнє», «Опозиційна платформа – За життя», «Батьківщина». Також, ці ж політичні сили у відповідних радах забезпечили найбільше представництво жінок серед депутатів ради від загального їх числа. Аналіз постійних комісій вище зазначених трьох рад показав, що вони мають однакову їх кількість і представлені однаковою кількістю депутатів, а саме по 5 депутатів кожна. Зазначено, що у постійних комісіях депутати від представлених у радах політсил не завжди розподілені пропорційно, наскільки це можливо, що може порушувати баланс і реалізацію їхніх партійних інтересів та інтересів виборців ОТГ. Визначено, що в Арцизькій міській раді було створено 2 депутатські фракції політичних партій «За майбутнє» і «Опозиційна платформа – За життя»; у Шабівській сільській раді – 3 депутатські фракції політичних партій «Слуга народу», «За майбутнє» і «Довіряй ділам»; в Таїровській селищній раді поки не створено депутатські фракції, що не порушує положення нормативних актів.

Наголошено на тому, що у цих радах найбільше представництво отримали кандидати від трьох вище зазначених парламентських партій. При цьому, політичні партії «Опозиційна платформа – За життя» і «За майбутнє», як і низка інших, у нормативно-процесуальному порядку визнані проросійськими, а їх діяльність заборонена на території України, у зв'язку із цим питання про повноваження депутата місцевої ради, якщо він був обраний від політичної партії, діяльність якої заборонена і сформованої нею депутатської фракції у місцевій раді залишається відкритим і потребує окремого нормативно-правового регулювання.

Ключові слова: об'єднані територіальні громади, депутати, депутатський корпус, місцеве самоврядування, політичні партії, місцеві ради.

Hedikova N. P. HR potential of representative bodies of local self-government of united territorial communities of Odesa region in the new system of administrative and territorial organization

The article is devoted to the analysis of the deputy corps of the united territorial communities of the Odesa region of the VIII convocation, which were formed in the new system of administrative and territorial organization. Also, article is determinated of the prospects for the exercise of powers by the deputies of the local council in connection with the suspension of the activities of certain political parties. The author based his research on the analysis of the structure of the deputy corps according to political and gender characteristics and the provision of deputy activity through the work of deputy permanent commissions, factions and groups of representative bodies of local self-government at the basic level of the Odesa region, using the example of three different levels of local councils of the VIII convocation – Artsyz municipal the united territorial community of Bolhrad district, the Shabo village united territorial community of Bilhorod-Dnistrovskyi district and the Tairovo village united territorial community of Odesa district, which are newly created administrative units.

It was established that as a result of the 2020 local elections, representatives of the following political forces received the largest representation in the deputies' corps in the Artsyz Municipal Council, the Shabo Village Council and the Tairovo Settlement Council by political affiliation: "For the Future", "Opposition Platform – For Life", "Batkivshchyna". Also, the same political forces in the respective councils ensured the largest representation of women among council deputies out of their total number. The analysis of the permanent commissions of the three councils mentioned above showed that they have the same number of them and are represented by the same number of deputies, namely 5 deputies each. It is noted that in the permanent commissions, deputies from the political forces represented in the councils are not always distributed proportionally, as far as possible, which can disturb the balance and realization of their party interests and the interests of the voters of the united territorial communities. It was determined that 2 deputy factions of political parties "For the Future" and "Opposition Platform – For Life" were created in the Artsyz Municipal Council; 3 deputy factions were created in the Shabo village council of political parties "Sluha narodu", "For the future" and "Trust the works"; no parliamentary factions have yet been created in the Tairovo village council, which does not violate the provisions of normative acts. It is emphasized that candidates from the three above-mentioned parliamentary parties received the greatest representation in these councils. At the same time, the political parties "Opposition Platform – For Life"

and "For the Future", as well as a number of others, are recognized as pro-Russian in the normative and procedural order, and their activities are prohibited on the territory of Ukraine. In connection with this the question of the authority of the deputy of the local of the council, if he was elected from a political party whose activity is prohibited, and the parliamentary faction formed by it in the local council remains open and requires a separate normative and legal regulation.

Keywords: united territorial communities, deputies, deputy corps, local self-government, political parties, local councils.

Постановка проблеми. Об'єднана територіальна громада є новоствореним інститутом в системі органів місцевого самоврядування.

Базові нормативно-правові акти, які регламентують процес децентралізації та реформування місцевого самоврядування в сучасній Україні, включили основні положення, механізми та напрямки формування об'єднаних територіальних громад на засадах добровільного об'єднання та співробітництва, спроможних забезпечити високий рівень якості життя людей. У 2015 році було розпочато децентралізацію державної влади та формування об'єднаних територіальних громад через об'єднання базових територіальних громад (міст, сіл, селищ) на добровільних засадах. Наразі цей процес отримав позитивну динаміку.

Об'єднані територіальні громади є елементом базового рівня територіального управління і «первинним суб'єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій і повноважень» [1]. Представляють відповідні територіальні громади сільські, селищні, міські ради, які є органами місцевого самоврядування та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, Законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про статус депутатів місцевих рад», «Про добровільне об'єднання територіальних громад», іншими законодавчими актами України, Регламентами місцевих рад та їх рішеннями.

Представницькі органи місцевого самоврядування базового рівня відіграють провідну роль у розвитку територій територіальних громад і саме від їх кадрового потенціалу залежить ефективність реалізації демократичних реформ в Україні, забезпечення державної й громадської безпеки і порядку, захист національних інтересів в різних сферах життєдіяльності, забезпечення життєво важливих інтересів індивіда, суспільства і держави, самозбереження українського народу, сталий розвиток громад і держави в цілому.

Повномасштабна військова агресія Російської Федерації на території України на початку 2022 року і лояльність проросійських партій в Україні до її загарбницької політики поставило на порядок денний питання осмислення складу кадрового потенціалу представницьких органів територіальних громад, оскільки саме «політичні партії є єдиним механізмом формування кадрового потенціалу виборних представницьких органів місцевого самоврядування, а саме місцевих рад» [2, с. 81].

Метою статті є аналіз депутатського корпусу об'єднаних територіальних громад Одеської області VIII скликання, які сформовано в новій системі адміністративно-територіального устрою і окреслення перспектив здійснення повноважень депутатами місцевої ради у зв'язку з призупиненням діяльності окремих політичних партій.

Виклад основного матеріалу та результати дослідження. Нагадаємо, що згідно з Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.05.2020 р. № 623-р «Про затвердження перспективного плану формування територій громад Одеської області» [3], затверджено перелік спроможних територіальних громад, яким передбачено функціонування на Одещині 91 територіальної громади, зокрема з них, 19 міських територіальних громад, 25 селищних територіальних громад та 47 сільських територіальних громад. Так, відповідно до Постанови Верховної Ради України від 17.07.2020 року № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів» [4] в Одеській області було утворено нові об'єднані територіальні громади, які ввійшли до складу новоутворених районів і визначили їх території: Березівський район у його складі 16 об'єднаних територіальних громад (ОТГ); Білгород-Дністровський район – 16 ОТГ; Болградський район – 10 ОТГ; Ізмаїльський район – 6 ОТГ; Одеський район – 22 ОТГ; Подільський район – 12 ОТГ; Роздільнянський район – 9 ОТГ.

Виходячи з того, що Одеська область на рівні місцевого самоврядування представлена значною кількістю об'єднаних територіальних громад і розглянути кожну з них не представляється можливим в рамках однієї статті, пропонуємо структуру депутатського корпусу за політичною і гендерною ознакою та забезпечення депутатської діяльності шляхом роботи депутатських постійних комісій та фракцій міських, сільських і селищних рад, що представляють відповідні територіальні громади Одеської області, проаналізувати на прикладі трьох різних за рівнем місцевих рад VIII скликання – Арцизької міської об'єднаної територіальної громади Болградського району, Шабівської сільської об'єднаної територіальної громади Білгород-Дністровського району та Таїровської селищної об'єднаної територіальної громади Одеського району, які є новоствореними адміністративними одиницями. Арцизька громада розташована у центрі південної частини Одеської області, Шабівська і Таїровська громади вздовж морського узбережжя та Дністровського і Сухого лиманів, відповідно.

Аналіз депутатського корпусу зазначених рад територіальних громад Одеської області VIII скликання було проведено на основі даних сайту Центральної виборчої комісії України щодо обраних депутатів та на основі даних, що розміщені на сайтах відповідних рад.

Арцизька, Шабівська і Таїровська об'єднані територіальні громади, як і інші територіальні громади Одеської області, були утворені в рамках адміністративно-територіальної реформи 2015 – 2020 років та Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Зокрема, Арцизька міська територіальна громада була утворена у жовтні 2020 року. До складу громади увійшли місто Арциз та 12 сіл: Виноградівка, Плоцьк, Главані, Делень, Новоселівка, Задубавка, Кам'янське, Надеждівка, Нова Іванівка, Прямобалка, Холмське, Новохолмське. Шабівська громада була утворена у листопаді 2017 року внаслідок об'єднання чотирьох сільських рад: Шабівської, Бритівської, Салганської, Софіївської сільських рад, до складу яких входить 11 населених пунктів. У листопаді 2020 року в результаті реформування адміністративно-територіального устрою субрегіонального рівня до складу громади приєдналась Адамівська сільська рада Білгород-Дністровського району Одеської області, до якої належали села Авидівка, Адамівка, Благодатне. Таїровська громада утворена у червні 2017 року в результаті об'єднання Таїровської селищної із Сухоліманською сільською радою. Таким чином, до складу громади входять одне селище міського типу Таїрове і три села: Балка, Лиманка і Сухий Лиман.

Так, в результаті місцевих виборів 2020 року до складу депутатського корпусу Арцизької міської ради Болградського району Одеської області VIII скликання за політичною ознакою увійшли представники 6 політичних партій із загальною кількістю депутатів 26 осіб. Найбільше представництво у складі міської ради отримала політична партія «За майбутнє», яка була представлена 12 депутатами (46.2%), друге місце зайняла «Опозиційна платформа – За життя» із 5 представниками (19.2%), «Слуга народу» представлена була 3 депутатами (11.5%), останнє місце поділили «Європейська солідарність», «Довіряй ділам» і «Наш край», кожна з них мала по 2 представники (по 7.7%) [5].

До складу депутатського корпусу Шабівської сільської ради Білгород-Дністровського району Одеської області VIII скликання за політичною ознакою увійшли представники 4 політичних партій із загальною кількістю депутатів 26 осіб. Найбільше представництво у складі сільської ради отримала «Опозиційна платформа – За життя», яка була представлена 9 депутатами (34.6%), друге місце зайняли «За майбутнє» із 8 представниками (30.8%), «Довіряй ділам» була представлена 5 депутатами (19.2%), «Слуга народу» – 4 депутатами (15.4%) [6].

До складу депутатського корпусу Таїровської селищної ради Одеського району Одеської області VIII скликання за політичною ознакою увійшли представники 5 політичних сил із загальною кількістю депутатів 26 осіб. Більшість у раді отримали «Батьківщина» і «Опозиційна платформа – За життя», які представлені 6 депутатами (23%) від кожної, друге місце зайняла «Слуга народу» із 5 депутатами (19.2%), третє місце поділили «Європейська солідарність», «За майбутнє» і «Перемога Пальчевського», кожна з них мала по 3 представники (по 11.6%) [7].

Отже, найбільше представництво в депутатському корпусі в Арцизькій міській раді, Шабівській сільській раді і Таїровській селищній раді за політичною ознакою відповідно отримали представники таких політичних сил: «За майбутнє», «Опозиційна платформа – За життя», «Батьківщина».

Важливими складовими сучасного демократичного управління, реформи децентралізації та місцевого самоврядування є гендерна рівність, участь та представництво жінок у політичному житті. Для України вибори 2020 року стали поворотним моментом у подоланні гендерної нерівності у доступі до політики та забезпечення гендерного балансу під час виборів як на рівні законодавства так і у практичній реалізації його положень.

Новий Виборчий кодекс України від 19.12.2019 р., № 396-IX передбачає забезпечення умов збалансованої участі чоловіків та жінок у виборчому процесі. Одним із ефективних інструментів для забезпечення умов у цьому питанні стали законодавчі квоти. У наслідок введення гендерної квоти на виборах 2020 року у радах територіальних громад Одеської області у більшості з них побільшало депутатів за гендерною ознакою.

Так, в результаті проведених виборів до складу депутатів Арцизької міської ради Болградського району Одеської області VIII скликання з загальної кількості обраних 26 осіб увійшло 9 жінок, які склали 34,6% від загального числа депутатів ради, тоді як за результатами попередніх виборів за даними ЦВК до складу депутатів Арцизької міської ради VII скликання з такої ж загальної кількості обраних осіб увійшло 11 жінок, що склало 42% від загального числа депутатів ради. Найбільше представництво жінок серед депутатів забезпечили політичні сили «За майбутнє» (50% або 6 осіб з 12 депутатів), «Опозиційна платформа – За життя» (40% або 2 особи з 5 депутатів), найменше – політична партія «Слуга народу» (33% або 1 особа з 3 депутатів), не мали жодного представництва політичні партії «Європейська солідарність», «Довіряй ділам» і «Наш край». Найбільше представництво жінок серед депутатів ради від загального їх числа забезпечили політичні партії «За майбутнє» (23.1%) і «Опозиційна платформа – За життя» (7.7%), найменше «Слуга народу» (3.8%), а інші партії, відповідно, не отримали жодного представництва [5].

У Шабівській сільській раді Білгород-Дністровського району Одеської області VIII скликання з загальної кількості обраних 26 осіб до складу депутатів ради увійшло 9 жінок, які склали 34.5% від загального числа депутатів ради, тоді як за результатами попередніх виборів за даними ЦВК до складу депутатів Білгород-Дністровської районної ради VII скликання з такої ж загальної кількості обраних осіб увійшло 5 жінок, що склало 19% від загального числа депутатів ради. Найбільше представництво жінок

отримали «Слуга народу» (50% або 2 особи з 4 депутатів), «За майбутнє» (37.5% або 3 особи з 8 депутатів), «Опозиційна платформа – За життя» (33.3% або 3 особи з 9 депутатів), найменше – політична партія «Довіряй ділам» (20% або 1 особа з 5 депутатів). Найбільше представництво жінок серед депутатів ради від загального їх числа забезпечили політичні партії «За майбутнє» (11.5%) і «Опозиційна платформа – За життя» (11.5%), найменше «Слуга народу» (7.7%) і «Довіряй ділам» (3.8%) [6].

До складу депутатського корпусу Таїровської селищної ради Одеського району Одеської області VIII скликання з загальної кількості обраних 26 осіб ввійшло 12 жінок, які склали 46% від загального числа депутатів ради. Тоді як, згідно даних ЦВК, за результатами виборів 2010 року у Таїровській селищній раді з загальної кількості обраних 30 осіб ввійшло 9 жінок [8], що склало 30% від загального числа депутатів ради і відповідно у Сухолиманській сільській раді з загальної кількості обраних 18 осіб ввійшло 7 жінок [9], що склало 39%. За даними останніх виборів у Таїровській селищній раді найбільше представництво жінок отримали політичні сили «Європейська солідарність» (66.6% або 2 особи з 3 депутатів), «Слуга народу» (60% або 3 особи з 5 депутатів) і «Батьківщина» (50% або 3 особи з 6 депутатів), найменше – політична партія «За майбутнє» (33.3% або 1 особа з 3 депутатів) «Опозиційна платформа – За життя» (33.3% або 2 особи з 6 депутатів) і політична партія «Перемога Пальчевського» (33.3% або 1 особа з 3 депутатів). Найбільше представництво жінок серед депутатів ради від загального їх числа забезпечили політичні партії «Слуга народу» (11.5%) і «Батьківщина» (11.5%), на другому місці знаходяться «Європейська солідарність» (7.7%) і «Опозиційна платформа – За життя» (7.7%) та на останньому – «За майбутнє» (3.8%) і «Перемога Пальчевського» (3.8%) [7].

Отже, так само, як і у депутатському корпусі за політичною ознакою в Арцизькій міській раді, Шабівській сільській раді і Таїровській селищній раді в цілому, так і у його складі за гендерною ознакою найбільше представництво жінок серед депутатів ради від загального їх числа відповідно забезпечили політичні сили: «За майбутнє», «Опозиційна платформа – За життя», «Батьківщина».

Депутат ради має всю повноту прав, що забезпечують його активну участь у діяльності ради та утворюваних нею органів, несе обов'язки перед виборцями, радою та її органами, виконує їх доручення [10].

Органами селищної і сільської рад є постійні комісії, що обираються з числа їх депутатів для вивчення, попереднього розгляду і підготовки питань, які належать до їх відання, а також здійснення контрольних повноважень щодо виконання рішень ради, діяльності виконавчих органів ради у сфері компетенції комісії [10]. Кількість членів комісії не може бути більшою третини складу ради та меншою трьох депутатів ради.

Так, у Арцизькій міській раді створено 5 постійних комісій:

1. Постійна комісія з питань конституційних прав громадян, регламенту, депутатської діяльності та етики. Загальна кількість депутатів – 5 осіб, найбільше депутатів представлені із політичної партії «За майбутнє» – 2 депутати, по 1 депутату серед «Слуга народу» і «Європейська солідарність», немає жодного депутата з політичних сил «Опозиційна платформа – За життя», «Довіряй ділам», «Наш край».

2. Постійна комісія з питань фінансів, бюджету, соціально-економічного розвитку та інвестиційної діяльності. У складі комісії з загальною кількістю депутатів – 5 осіб, найбільше депутатів представлені із політичної партії «За майбутнє» – 3 депутати та по 1 депутату серед політичних сил «Слуга народу», «Опозиційна платформа – За життя», немає жодного депутата від політичних сил «Європейська солідарність», «Довіряй ділам», «Наш край».

3. Постійна комісія з питань комунальної власності, земельних відносин, містобудування, будівництва та охорони природи. Серед 5 депутатів цієї постійної комісії більшість депутатів представлені із політичної партії «За майбутнє» – 2 депутати, по 1 депутату із політичних партій «Слуга народу», «Опозиційна платформа – За життя» і «Наш край», немає жодного депутата з політсил «Європейська солідарність», «Довіряй ділам».

4. Постійна комісія з питань промисловості, житлово-комунального господарства, енергозбереження, транспорту, зв'язку та сфери послуг. У складі комісії з загальною кількістю депутатів – 5 осіб, найбільше депутатів представлені з політичної партії «Опозиційна платформа – За життя» – 2 депутати, по 1 депутату серед політичних сил «Довіряй ділам», «За майбутнє» і «Наш край», немає жодного депутата з «Слуга народу», «Європейська солідарність».

5. Постійна комісія з питань освіти, культури, спорту, охорони здоров'я та соціального захисту населення. У складі комісії з загальною кількістю депутатів – 5 осіб, найбільше депутатів представлені з політичної партії «За майбутнє» – 3 депутати, по 1 депутату серед політичних сил «Довіряй ділам» і «Європейська солідарність», немає жодного депутата з «Слуга народу», «Опозиційна платформа – За життя» і «Наш край» [5].

У Шабівській сільській раді створено 5 постійних комісій:

1. З питань прав людини, законності, депутатської діяльності, етики, регламенту та цивільного захисту. Загальна кількість депутатів – 5 осіб, найбільше депутатів представлені із політичної партії «Слуга народу» – 2 особи та по 1 депутату серед політичних сил «За майбутнє», «Опозиційна платформа – За життя», «Довіряй ділам».

2. З питань фінансів, бюджету, регуляторної діяльності, планування соціально-економічного розвитку, інвестицій та міжнародного співробітництва. У складі комісії з загальною кількістю депутатів – 5 осіб,

найбільше депутатів представлені із політичної партії «Опозиційна платформа – За життя» – 4 депутати, 1 депутат представлено з політичної партії «Довіряй ділам» та немає жодного депутата з політсил «Слуга народу» і «За майбутнє».

3. 3 питань земельних відносин, природокористування, планування території, будівництва, архітектури та екологічної політики. Загальна кількість депутатів – 5 осіб, найбільше депутатів представлені із політичної партії «Опозиційна платформа – За життя» – 3 депутати, по 1 депутату серед «Слуга народу», «За майбутнє», немає жодного депутата з політичної сили «Довіряй ділам».

4. 3 питань комунальної власності, житлово-комунального господарства, енергозбереження та транспорту, зв'язку та сфери послуг. Серед 5 депутатів цієї постійної комісії більшість депутатів представлені із політичної партії «Опозиційна платформа – За життя» – 3 депутати, по 1 депутату із політичних партій «Слуга народу» і «За майбутнє», немає жодного депутата з політсили «Довіряй ділам».

5. 3 гуманітарних питань. У складі цієї комісії з загальною кількістю депутатів – 5 осіб, найбільше депутатів представлені із політичної партії «За майбутнє» – 3 депутати, по 1 депутату серед «Опозиційна платформа – За життя», «Довіряй ділам» та немає жодного депутата з політичної сили «Слуга народу» [6].

В Таїровській селищній раді також створено 5 постійних комісій:

1. 3 питань планування, фінансів, бюджету, соціально-економічного розвитку, інвестиційної політики. У складі комісії з загальною кількістю депутатів – 5 осіб, по 1 депутату представлено із політичних сил «Слуга народу», «Європейська солідарність», «Батьківщина», «Опозиційна платформа – За життя», «Перемога Пальчевського» та немає жодного депутата з політсили «За майбутнє».

2. 3 питань комунальної власності, транспорту, дорожнього господарства, зв'язку, інфраструктури, житлово-комунального господарства, дизайну та благоустрою. У складі цієї комісії з загальною кількістю депутатів – 5 осіб, по 1 депутату представлено із політичних сил «Слуга народу», «Батьківщина», «За майбутнє», «Опозиційна платформа – За життя», «Перемога Пальчевського» та немає жодного депутата з політсили «Європейська солідарність».

3. 3 питань планування забудови територій, архітектури, містобудування, земельних правовідносин, екології, охорони навколишнього природного середовища та надзвичайних ситуацій. Серед 5 депутатів цієї постійної комісії більшість депутатів – по 2 депутати – представлені із політичних сил «Батьківщина» і «Опозиційна платформа – За життя», 1 депутат з «Слуга народу» і немає жодного депутата з політичних партій «Європейська солідарність», «За майбутнє», «Перемога Пальчевського».

4. 3 питань охорони здоров'я, соціального захисту населення та праці, освіти, культури, туризму, молоді та спорту. Загальна кількість депутатів – 5 осіб, найбільше депутатів представлені із політичної партії «Європейська солідарність» – 2 депутати, по 1 депутату серед «Слуга народу», «Опозиційна платформа – За життя» і «Перемога Пальчевського», натомість немає жодного депутата з політичних сил «Батьківщина» і «За майбутнє».

5. 3 питань законності, депутатської діяльності та етики, реалізації державної регуляторної політики та запобігання корупції. Загальна кількість депутатів – 5 осіб, найбільше депутатів представлені із політичних партій «Батьківщина» і «За майбутнє» – по 2 депутати з кожної, 1 депутат із «Слуга народу», немає жодного депутата з політичних партій «Європейська солідарність», «Опозиційна платформа – За життя», «Перемога Пальчевського» [7].

Як видно з наданої інформації, усі постійні комісії трьох рад мають однакову кількість депутатів, а саме по 5 депутатів кожна. При цьому зазначимо, що у постійних комісіях депутати від представлених у радах політсил не завжди розподілені пропорційно, наскільки це можливо, що може порушувати баланс і реалізацію їхніх партійних інтересів та інтересів виборців ОТГ.

Організація роботи постійної комісії ради покладається на голову комісії. Голова комісії скликає і веде засідання комісії, дає доручення членам комісії, представляє комісію у відносинах з іншими органами, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами, організаціями, а також громадянами, організує роботу по реалізації висновків і рекомендацій комісії [11].

На прикладі Арцизької міської ради, Шабівської сільської ради і Таїровської селищної ради можемо зазначити, що до складу голів першої ради в розрізі постійних комісій не ввійшли представники від політичних сил «Слуга народу», «Довіряй ділам», «Наш край», відповідно до другої ради не ввійшло жодного депутата від політичної партії «Довіряй ділам», до третьої від «Слуга народу» і «За майбутнє». Отже, у постійних комісіях рад, що аналізуються, депутати від усіх політичних сил на посадах голови комісії представлені не пропорційно.

Депутати ради можуть об'єднуватись у депутатські фракції та групи на підставі тих самих принципів, що і депутати районних рад. Повноваження депутатських груп і фракцій є похідними від повноважень депутата, передбачених Законом України «Про статус депутатів місцевих рад». Жодна депутатська фракція та група не має права виступати від імені об'єднаної територіальної громади та ради.

Так, у Арцизькій міській раді було створено 2 депутатські фракції: депутатська фракція політичної партії «За майбутнє» – 12 осіб, депутатська фракція політичної партії «Опозиційна платформа – За життя» – 5 осіб. У цілому до складу депутатських фракцій із загальної кількості депутатів ради 26 осіб ввійшло 17 депутатів [5].

У Шабівській сільській раді – 3 депутатських фракцій: депутатська фракція політичної партії «Слуга народу» – 4 особи, депутатська фракція політичної партії «За майбутнє» – 7 осіб, депутатська фракція політичної партії «Довіряй ділам» – 5 осіб. У цілому до складу депутатських фракцій із загальної кількості депутатів ради 26 осіб ввійшло 16 депутатів [6].

Наразі у Шабівській сільській раді створена одна депутатська група «Єдність» до її складу ввійшло 8 позафракційних депутатів, в Арцизькій міській раді поки не створено депутатські групи, а в Таїровській селищній раді депутатські фракції та депутатські групи, принаймні виходячи з інформації, яка оприлюднена на офіційних веб-сайтах рад. Проте, це не порушує положення нормативних актів, оскільки депутатські фракції та групи можуть бути утворені в будь-який час протягом строку повноважень ради даного скликання на визначений ними період, відповідно до приписів Закону України «Про статус депутатів місцевих рад», за рішенням зборів депутатів, які виявили бажання увійти до їх складу.

Збройна агресія Російської Федерації проти України на початку 2022 року гостро поставила на порядок денний питання про проросійську позицію і антиукраїнську діяльність певних політичних партій, їх лідерів й їх представників в органах державного управління і місцевого самоврядування. Довгоочікуваним результатом для прогресивно налаштованої частини суспільства стало ухвалення 18 березня 2022 року Радою національної безпеки і оборони України рішення про зупинення на час воєнного стану діяльності політичних партій «Опозиційна платформа – За життя», «Опозиційний блок», «Партія Шарія», партій «Наші», «Ліва опозиція», «Союз лівих сил», «Держава», «Прогресивна соціалістична партія України», «Соціалістична партія України», «Соціалісти» та «Блок Володимира Сальдо». Серед підстав заборони визначено: «... антиукраїнську політичну та організаційну діяльність, пропаганду війни, публічні заяви та заклики до зміни конституційного ладу насильницьким шляхом, реальні загрози порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підриву її безпеки, а також дії, спрямовані на незаконне захоплення державної влади, демонстрацію проявів колабораціонізму, насильства, зважаючи на програмні та статутні цілі, що містять антиукраїнську позицію, поширення відомостей про виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України» [12].

Станом на 23 червня 2022 року Восьмий апеляційний суд міста Львова за позовом Міністерства юстиції України заборонив діяльність цих проросійських політичних партій. У разі оскарження ними винесеного вироку остаточне рішення у цьому питанні буде прийнято Судом апеляційної інстанції в адміністративній справі, яким є «Верховний Суд у складі колегії Касаційного адміністративного суду не менше ніж з п'яти суддів. Судове рішення Верховного Суду у таких справах є остаточним і касаційному оскарженню не підлягає» [13]. Так, наразі вже відкрито апеляційне провадження у справі за позовом Міністерства юстиції до політичної партії «Опозиційна платформа – За життя», «Партія Шарія», «Прогресивна соціалістична партія України», «Союз Лівих Сил», «Соціалісти», «Соціалістична партія України» та ін.

Згідно чинного законодавства «заборона діяльності політичної партії тягне за собою припинення діяльності політичної партії, розпуск її керівних органів, обласних, міських, районних організацій і первинних осередків та інших структурних утворень, передбачених статутом партії, припинення членства в політичній партії» [14].

Відповідно, Законом України № 2243-IX від 03.05.2022 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо заборони політичних партій» передбачається: «У разі заборони судом політичної партії майно, кошти та інші активи політичної партії, її обласних, міських, районних організацій, первинних осередків та інших структурних утворень переходять у власність держави, про що зазначається у рішенні суду» [13]. Зазначений Закон регламентує питання подальшого статусу та повноважень народного депутата від політичної партії і сформованої нею депутатської фракції у Верховній раді, діяльність якої заборонена, а також передбачає, що аналогічні питання на рівні місцевих рад будуть регламентуватись у порядку, встановленому відповідним законом. Проект такого закону вже подано на розгляд Верховної ради України. І хоча він викликав жваву дискусію у представників політичної і юридичної спільноти, народних депутатів, тощо, все ж варто визнати, що основні його положення спрямовані «на визначення правових наслідків ухвалення судом рішення про заборону політичної партії для статусу депутатів місцевих рад» [15].

Висновки. Отже, аналіз структури депутатського корпусу та складу рад об'єднаних територіальних громад Одеської області VIII скликання, які сформовано в новій системі адміністративно-територіального устрою, за політичною і гендерною ознакою та в розрізі постійних комісій, депутатських фракцій і груп, проведений на прикладі Арцизької міської ради Болградського району Одеської області, Шабівської сільської ради Білгород-Дністровського району Одеської області та Таїровської селищної ради Одеського району Одеської області, свідчить про те, що в результаті місцевих виборів 2020 року у цих радах найбільше представництво відповідно отримали кандидати від трьох парламентських партій: «За майбутнє», «Опозиційна платформа – За життя» і «Батьківщина».

Виходячи з того, що політичні партії «Опозиційна платформа – За життя» і «За майбутнє», як і низка інших зазначених у рішенні Ради національної безпеки і оборони України від 18.03.2022 р. «Щодо призупинення діяльності окремих політичних партій», визнані у встановленому законодавством порядку проросійськими, а їх діяльність заборонена на території України, констатуємо, що остаточна модель щодо повноважень депутатів місцевого рівня, які висувалися та були обрані від проросійських партій та тих хто

ввійшов до складу сформованих проросійськими партіями депутатських фракцій, ще не сформована. Рішення проблеми вбачається у прийнятті відповідного Закону і внесенні змін до нормативно правової бази України, яка регулює питання пов'язані з зазначеною проблемою.

Бібліографічний список:

1. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 22.08.2022).
2. Гедікова Н. П. Партійно-політична репрезентація депутатського корпусу районних рад Одеської області (за результатами місцевих виборів 2020 року). *Epistemological studies in Philosophy, Social and Political Sciences*. Scientific journal. Dnipro. 2022. Vol. 5. Issue 1. P. 80–89. DOI: 10.15421/342211.
3. Про затвердження перспективного плану формування територій громад Одеської області: Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.05.2020 р. № 623-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/623-2020-%D1%80#n8> (дата звернення: 22.08.2022).
4. Про утворення та ліквідацію районів: Постанова Верховної Ради України від 17.07.2020 р. № 807-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20?find=1&text=%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D1%81%D1%8C%D0%BA#Text> (дата звернення: 22.08.2022).
5. Арцизька міська рада. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.arciz-rada.gov.ua/miska-vlada/sklad-postijnikh-deputatskikh-komisij> (дата звернення: 23.08.2022).
6. Шабівська сільська рада. Офіційний веб-сайт. URL: <https://shabivska-gromada.gov.ua/deputatskij-korpus-18-11-28-10-02-2018/> (дата звернення: 23.08.2022).
7. Таїровська селищна рада. Офіційний веб-сайт. URL: <https://tairovska-gromada.gov.ua/deputatskij-korpusviii-sklkannya-18-50-35-15-01-2021/> (дата звернення: 22.08.2022).
8. Центральна виборча комісія. Місцеві вибори України 31.10.2010. Офіційний веб-портал. URL: <https://web.archive.org/web/20160306022725/http://www.cvk.gov.ua/pls/vm2010/WM02815?PID112=51&PID102=9813&PF7691=9813> (дата звернення: 29.08.2022).
9. Центральна виборча комісія. Місцеві вибори України 31.10.2010. Офіційний веб-портал. URL: <https://web.archive.org/web/20160305014807/http://www.cvk.gov.ua/pls/vm2010/WM02815?PID112=61&PID102=9827&PF7691=9827> (дата звернення: 29.08.2022).
10. Регламент Шабівської сільської ради Білгород-Дністровського району Одеської області VIII скликання: затверджено рішенням сільської ради від 18.12.2020 р., № 2/3-VIII. URL: <https://shabivska-gromada.gov.ua/docs/584556/> (дата звернення: 29.08.2022).
11. Регламент Таїровської селищної ради Одеського району Одеської області VIII скликання: затверджено рішенням селищної ради від 10.12.2020 р. URL: <https://tairovska-gromada.gov.ua/docs/555828/> (дата звернення: 29.08.2022).
12. Щодо призупинення діяльності окремих політичних партій: рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18.03.2022 р. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Ukazy/5296.html> (дата звернення: 30.08.2022).
13. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо заборони політичних партій: Закон України від 03.05.2022 р. № 2243-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2243-20#Text> (дата звернення: 30.08.2022).
14. Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» та деяких інших законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень з державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 26.11.2015 р. № 835-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835-19#n1056> (дата звернення: 30.08.2022).
15. У Комітеті державного управління розглядається законопроект, яким припиняється повноваження депутата місцевої ради, якщо він був обраний від політичної партії, діяльність якої заборонена. *Верховна рада України. Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://www.rada.gov.ua/print/226587.html> (дата звернення: 30.08.2022).

References:

1. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini (About local self-government in Ukraine): Zakon Ukrainy vid 21.05.1997 r. № 280/97-VR. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (Access date: 22.08.2022).
2. Hedikova N. P. Partiino-politychna reprezentatsiia deputatskoho korpusu raionnykh rad Odeskoi oblasti (za rezultatamy mistsevykh vyboriv 2020 roku) (Party and political representation of the deputy corps of the district councils of the Odesa region (based on the results of the 2020 local elections)). *Epistemological studies in Philosophy, Social and Political Sciences*. Scientific journal. Dnipro. 2022. Vol. 5. Issue 1. R. 80–89. DOI: 10.15421/342211.
3. Pro zatverdzhennia perspektyvnoho planu formuvannia terytorii hromad Odeskoi oblasti (About the approval of the prospective plan for the formation of the territories of communities of the Odesa region): Rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27.05.2020 r. № 623-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/623-2020-%D1%80#n8> (Access date: 22.08.2022).

4. Pro utvorennia ta likvidatsiiu raioniv (About the formation and liquidation of districts): Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 17.07.2020 r. № 807-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20?find=1&text=%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D1%81%D1%8C%D0%BA#Text> (Access date: 22.08.2022).
5. Artsyzka miska rada (Artsyz city council). Ofitsiinyi veb-sait. URL: <http://www.arciz-rada.gov.ua/miska-vlada/sklad-postijnikh-deputatskikh-komisij> (Access date: 23.08.2022).
6. Shabivska silska rada (Shabiv village council). Ofitsiinyi veb-sait. URL: <https://shabivska-gromada.gov.ua/deputatskij-korpus-18-11-28-10-02-2018/> (Access date: 23.08.2022).
7. Tairovska selyshchna rada (Tairov village council). Ofitsiinyi veb-sait. URL: <https://tairovska-gromada.gov.ua/deputatskij-korpusviii-sklikannya-18-50-35-15-01-2021/> (Access date: 22.08.2022).
8. Tsentralna vyborcha komisiia. Mistsevi vybory Ukrainy 31.10.2010. (Central Election Commission. Local elections of Ukraine 10/31/2010). Ofitsiinyi veb-portal. URL: <https://web.archive.org/web/20160306022725/http://www.cvk.gov.ua/pls/vm2010/WM02815?PID112=51&PID102=9813&PF7691=9813> (Access date: 29.08.2022).
9. Tsentralna vyborcha komisiia. Mistsevi vybory Ukrainy 31.10.2010. (Central Election Commission. Local elections of Ukraine 10/31/2010). Ofitsiinyi veb-portal. URL: <https://web.archive.org/web/20160305014807/http://www.cvk.gov.ua/pls/vm2010/WM02815?PID112=61&PID102=9827&PF7691=9827> (Access date: 29.08.2022).
10. Rehlament Shabivskoi silskoi rady Bilhorod-Dnistrovskoho raionu Odeskoi oblasti VIII sklykannia (Regulations of the Shabiv village council of the Belgorod-Dniester district of the Odesa region of the VIII convocation): zatverdzheno rishenniam silskoi rady vid 18.12.2020 r., № 2/3-VIII. URL: <https://shabivska-gromada.gov.ua/docs/584556/> (Access date: 29.08.2022).
11. Rehlament Tairovskoi selyshchnoi rady Odeskoho raionu Odeskoi oblasti VIII sklykannia (Regulations of the Tairov settlement council of the Odesa district of the Odesa region of the VIII convocation): zatverdzheno rishenniam selyshchnoi rady vid 10.12.2020 r. URL: <https://tairovska-gromada.gov.ua/docs/555828/> (Access date: 29.08.2022).
12. Shchodo pryzupynennia diialnosti okremykh politychnykh partii (Regarding the suspension of the activities of certain political parties): rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 18.03.2022 r. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Ukazy/5296.html> (Access date: 30.08.2022).
13. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo zaborony politychnykh partii (On making changes to some legislative acts of Ukraine regarding the ban on political parties): Zakon Ukrainy vid 03.05.2022 r. № 2243-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2243-20#Text> (Access date: 30.08.2022).
14. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro derzhavnu reiestratsiiu yurydychnykh osib ta fizychnykh osib – pidpriiemtsiv» ta deiakykh inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo detsentralizatsii povnovazhen z derzhavnoi reiestratsii yurydychnykh osib, fizychnykh osib – pidpriiemtsiv ta hromadskykh formuvan (On Amendments to the Law of Ukraine "On State Registration of Legal Entities and Individual Entrepreneurs" and some other legislative acts of Ukraine regarding the decentralization of powers for state registration of legal entities, individual entrepreneurs and public formations): Zakon Ukrainy vid 26.11.2015 r. № 835-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835-19#n1056> (Access date: 30.08.2022).
15. U Komiteti derzhavnoho upravlinnia rozghliadaietsia zakonoproekt, yakym prypyniaetsia povnovazhennia deputata mistsevoi rady, yakshcho vin buv obranyi vid politychnoi partii, diialnist yakoi zaboronena (The Public Administration Committee is considering a draft law that would terminate the authority of a local council member if he was elected from a political party whose activities are prohibited). Verkhovna rada Ukrainy. Ofitsiinyi vebportal parlamentu Ukrainy. URL: <https://www.rada.gov.ua/print/226587.html> (Access date: 30.08.2022).